

هرمنوتیک و روش شناسی علوم انسانی

سید خدایار مرتضوی*

چکیده

عده‌ای از دانشمندان بر این باورند که هرمنوتیک روشی است که برای فهم موضوعات همه رشته‌های علوم انسانی قابل استفاده است. پرسشی که این مقاله در صدد پاسخگویی به آن و یا دست کم در صدد طرح آن برآمده است، این است که با توجه به چنین باورهایی، امروزه چه نسبتی میان هرمنوتیک و علوم انسانی وجود دارد؟ به عبارت دیگر، جایگاه و نقش هرمنوتیک در روش شناسی علوم انسانی چیست و آیا هرمنوتیک توانسته است مبنایی عام و معتبر برای روش شناسی علوم انسانی فراهم آورد؟ پاسخ این پرسش یا فرضیه مقاله عبارت است از اینکه امروزه هرمنوتیک نه تنها به صورت روشی مهم و قابل توجه برای فهم موضوعات علوم انسانی درآمده، بلکه حتی بر روش شناسی علوم تجربی نیز تأثیراتی داشته است. از این گذشته، امروزه هرمنوتیک به مثابه روشی برای رهایی و آزادی انسان و نیز به مثابه فلسفه وجودی انسان تلقی می‌شود. مقاله حاضر ضمن بررسی این ابعاد، در پی تبیین جایگاه مقوله هرمنوتیک در علوم انسانی با تأکید بر روش شناسی علوم انسانی آن هم با تمرکز بر رشته‌های فلسفه، تاریخ و علوم سیاسی است.

واژگان کلیدی: علوم انسانی، هرمنوتیک، روش شناسی، فلسفه، تاریخ، علوم سیاسی.

*. دکترای علوم سیاسی از دانشگاه تربیت مدرس E-mail: mortazavia@yahoo.com